

***Przewodnik
po dobrych praktykach
w programach
podwójnego dyplomu***

Autorzy:

mgr Agata Antonik

mgr Magdalena Drabek-Glapińska

mgr Mariola Józefowicz

mgr Joanna Olejnik

mgr Agata Kaźmierczak

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział 1. Przygotowanie umowy o podwójnym dyplomie	7
1.1. Ustalenie standardów kwalifikacji objętych umową	7
1.2. Szczegółowa analiza wymogów akredytacyjnych po obydwu stronach	9
1.3. Analiza wewnętrznych regulacji uczelnianych mających wpływ na przebieg nadawania kwalifikacji	167
1.4. Negocjacje z partnerami (proponowany model), zakres odpowiedzialności i zaangażowania stron	188
1.4.1 Ogólne porównanie	2222
1.4.2 Porównanie kierunkowych efektów uczenia się i standardów kwalifikacji	24
1.4.3. Szczegółowa analiza programów studiów, ustalenie zakresu uznań.....	25
1.4.4. Przygotowanie modelu operacyjnego	26
1.5. Wskazówki edycyjne dla przygotowywanych umów oraz proponowana struktura umowy o podwójnym dyplomie.....	26
Rozdział 2. Wdrożenie umowy o podwójnym dyplomie.....	31
2.1. Procedura wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie do procesu kształcenia w Politechnice Łódzkiej	31
2.2. Analiza niezbędnych zasobów koniecznych do wdrożenia.....	32
Rozdział 3. Realizacja umowy o podwójnym dyplomie.....	35
3.1. Modele współprowadzenia programu studiów w ramach umowy o podwójnym dyplomie.....	35
3.2. Schemat i kalendarz wydarzeń edukacyjnych i zaliczeń	38
3.3. Inne działania wspierające rozwój umowy o podwójnym dyplomie.....	38
Rozdział 4. Najważniejsze wyzwania związane z realizacją umowy o podwójnym dyplomie	41
Podsumowanie.....	45

Przewodnik powstał w ramach projektu Politechniki Łódzkiej pt. „ActiveD2–Active DoubleDegree Wdrożenie modelu studiów wspólnych opartego na aktywnych metodach kształcenia i uczenia się” finansowanego z środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu Partnerstwa Strategiczne.

Wstęp

Realizacja umów o podwójnym dyplomie stanowi duże wyzwanie dla instytucji szkolnictwa wyższego. Zaangażowanie uczelni do udziału w programie podwójnego dyplomu wymaga między innymi dokładnej analizy i dopasowania różnic prawnych, różnic na drodze prowadzącej do nadania studentowi kwalifikacji, czy złożonych procedur administracyjnych. Samo przystąpienie dwóch uczelni partnerskich do programu podwójnego dyplomu wynika z długotrwałej współpracy partnerów i jest oparte na obustronnym zaufaniu, elastyczności i zaangażowaniu.

Niniejszy przewodnik stanowi zbiór dobrych praktyk Politechniki Łódzkiej dotyczących przygotowania, wdrożenia i realizacji umów o podwójnym dyplomie. Publikacja nie ma ambicji wskazania innym instytucjom szkolnictwa wyższego postępowania krok po kroku, w jaki sposób powinny być zawierane umowy o podwójnym dyplomie, czy, w jaki sposób powinny się takie umowy realizować. W zależności od regulacji obowiązujących w danej uczelni polskiej i zagranicznej uczelni partnerskiej oraz danego programu studiów, którego dotyczy umowa podwójnego dyplomu, nie jest możliwe opracowanie uniwersalnych porad, które miałyby jednakowe zastosowanie dla każdej umowy o podwójnym dyplomie.

Przewodnik powinien służyć za źródło inspiracji i przekonanie innych uczelni, że pomimo złożoności procesów oraz wielu wyzwań związanych z prowadzeniem programu podwójnego dyplomu, współpraca z uczelnią partnerską na takim poziomie jest ogromnym osiągnięciem uczelni i otwiera cały szereg możliwości zarówno studentom, jak i kadrze akademickiej.

Projekt „ActiveD2–Active DoubleDegree Wdrożenie modelu studiów wspólnych opartego na aktywnych metodach kształcenia i uczenia się” finansowany ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach programu Partnerstwa Strategiczne, w którym wzięła udział Politechnika Łódzka, pozwolił na rozszerzenie współpracy w zakresie programu podwójnego dyplomu z uczelniami

partnerskimi: Universidade de Vigo z Hiszpanii, ENSAM - École nationale supérieure d'Arts et Métiers oraz ECAM LaSalle z Francji. Szereg zadań zrealizowanych w ramach projektu pomógł uporządkować działania Politechniki Łódzkiej w kontekście współpracy międzynarodowej dotyczącej programów o podwójnym dyplomie.

Przewodnik ten jest podsumowaniem wieloletniej i ścisłej współpracy Politechniki Łódzkiej z partnerami zagranicznymi oraz działań zrealizowanych i wypracowanych w ramach projektu ActiveD2.

Rozdział 1. Przygotowanie umowy

o podwójnym dyplomie

1.1. Ustalenie standardów kwalifikacji objętych umową

Standard kwalifikacji to zbiór wymagań, które muszą być spełnione, aby uzyskać określoną kwalifikację. Obejmuje on kompetencje, umiejętności i wiedzę, które są wymagane na danym poziomie edukacji lub w określonym zawodzie. Standardy te są używane do oceny i certyfikacji osiągnięć edukacyjnych i zawodowych. Stanowią również podstawę do porównania kwalifikacji w poszczególnych krajach.

W Polsce Ustawa PoSW z 2018 r. w pełni oparła definicje kwalifikacji o założenia Europejskich Ram Kwalifikacji (ERK) oraz Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) jest narzędziem służącym do porównywania kwalifikacji pomiędzy różnymi krajami europejskimi. Składa się z ośmiu poziomów kwalifikacji, które opisują efekty uczenia się w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji. Standard kwalifikacji oparty na Europejskiej Ramie Kwalifikacji (ERK) zapewnia przejrzystość, spójność i porównywalność kwalifikacji w całej Europie, wspierając mobilność zawodową i edukacyjną oraz integrację rynków pracy i edukacji.

Zgodnie z przyjętą w Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (z 2015 r.) definicją Kwalifikacja oznacza *Zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący.*

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) jest narzędziem mającym na celu ułatwienie porównywania kwalifikacji pomiędzy różnymi krajami europejskimi. W ramach tego procesu, kraje opisują swoje krajowe systemy kwalifikacji oraz standardy poprzez tworzenie Raportów Referencyjnych.

Każde państwo członkowskie UE przyjmuje ERK jako ramę odniesienia dla swojego krajowego systemu kwalifikacji. Proces ten obejmuje dostosowanie krajowych poziomów kwalifikacji do ośmiu poziomów ERK.

Tworzenie Krajowych Ram Kwalifikacji (KRK)

Kraje tworzą własne Krajowe Ramy Kwalifikacji (KRK), które są zgodne z ERK. KRK szczegółowo opisują standardy kwalifikacji na różnych poziomach, zgodnie z wymaganiami ERK w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Przygotowanie Raportów Referencyjnych

Każdy kraj sporządza Raport Referencyjny, który opisuje, jak ich KRK jest powiązana z ERK. Raport ten przedstawia, jak krajowe kwalifikacje są przypisane do poziomów ERK, oraz jakie procesy i mechanizmy zostały użyte do tego przypisania.

Kluczowe elementy Raportów Referencyjnych:

Opis Krajowego Systemu Kwalifikacji

Raporty zaczynają się od ogólnego opisu krajowego systemu edukacji i szkoleń zawodowych, w tym struktury, głównych instytucji, oraz przepisów prawnych regulujących system kwalifikacji.

Mapowanie Kwalifikacji do ERK

Szczegółowe przedstawienie, jak krajowe kwalifikacje są przypisane do odpowiednich poziomów ERK. To obejmuje wyjaśnienie metodologii użytej do porównania i przypisania poziomów.

Zgodność z ERK

Opis procedur zapewniania jakości, które gwarantują, że przypisanie kwalifikacji do poziomów ERK jest spójne i wiarygodne. Może to obejmować informacje o instytucjach odpowiedzialnych za zapewnianie jakości, mechanizmach walidacji i ewaluacji.

Raporty Referencyjne umożliwiają porównywanie kwalifikacji pomiędzy krajami, co zwiększa transparentność i zrozumienie systemów kwalifikacji w różnych krajach europejskich.

Dzięki jasnym odniesieniom do ERK, kwalifikacje zdobyte w jednym kraju mogą być łatwiej uznawane w innych krajach, co wspiera mobilność zawodową i edukacyjną. Procesy zapewniania jakości i transparentność w przypisaniu kwalifikacji do poziomów ERK zwiększają zaufanie do krajowych systemów kwalifikacji zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Poprzez Raporty Referencyjne i dostosowanie krajowych ram kwalifikacji do ERK, kraje europejskie wspólnie budują bardziej zintegrowany i zrozumiały system edukacyjny i zawodowy.

1.2. Szczegółowa analiza wymogów akredytacyjnych po obydwu stronach

Aby z sukcesem wdrożyć programy podwójnych dyplomów, niezbędne jest precyzyjne zrozumienie wymogów akredytacyjnych obowiązujących w krajach, w których działają partnerzy edukacyjni. Wymogi te obejmują różnorodne regulacje prawne, standardy jakości kształcenia, a także procedury i kryteria oceny programów akademickich. Bez dogłębnej analizy i uwzględnienia tych wymogów, realizacja umowy o podwójnym dyplomie może napotkać liczne przeszkody formalne i administracyjne.

Zazwyczaj w początkowej fazie negocjacji z partnerem omawiane są aspekty związane z identyfikacją potencjalnych wyzwań oraz propozycje strategii, które mogą pomóc w ich przezwycięzeniu. W szczególności warto zwrócić uwagę na:

- procedury uznawania kwalifikacji i dyplomów pomiędzy partnerami;
- wymogi dotyczące zapewniania jakości kształcenia;
- kryteria akredytacyjne specyficzne dla poszczególnych poziomów studiów (np. licencjackich, magisterskich);
- ramy prawne regulujące współpracę międzynarodową w edukacji wyższej.

W ramach początkowych rozmów, warto omówić z partnerami kryteria, które stanowią podstawę oceny programowej PKA i są wykorzystywane zarówno przy ocenie istniejących programów studiów, jak i przy tworzeniu nowych kierunków kształcenia. Ich spełnienie jest warunkiem uzyskania pozytywnej akredytacji, co jest niezbędne do prowadzenia danego kierunku studiów w polskich uczelniach. Dzięki temu możliwe będzie uniknięcie wszelkich problemów w przypadku przyszłej akredytacji programu, objętego umową.

Wytyczne w zakresie tworzenia i dostosowania programów studiów ustalane są na podstawie art. 28 oraz 67 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Ustalanie programów studiów, studiów podyplomowych i kształcenia specjalistycznego należy do zadań Senatu. Przykładowo, w Politechnice Łódzkiej projekt programu studiów lub jego zmiany są opracowywane przez Radę Kierunku Studiów. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez dziekana wydziału realizującego proces kształcenia na danym kierunku studiów oraz zasięgnięciu opinii Samorządu Studenckiego projekt przedkładany jest Rektorowi celem wniesienia pod obrady Senatu. W przypadku konieczności uzyskania zgody Ministra na utworzenie nowego kierunku studiów, pozwolenie wydawane jest po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni oraz ministra nadzorującego uczelnię.

W procesie tworzenia projektu programu studiów uwzględnia się:

- zgodność z misją i strategią szkoły wyższej;
- potrzeby uzasadniające utworzenie planowanego kierunku studiów, w tym potrzeby rynku pracy;
- wyniki przeprowadzonej analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy;
- możliwości zainteresowanych kandydatów planowanym kierunkiem studiów;
- wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów;
- zasoby kadrowe, materialne i niematerialne;
- koszty realizacji planowanego kierunku studiów i możliwości jego finansowania przez uczelnię lub z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania;
- możliwość realizacji mobilności poziomej i pionowej;
- wzorce międzynarodowe;
- aktualne umowy z uczelniami polskimi i zagranicznymi;
- możliwość realizacji części procesu kształcenia w innych uczelniach w tym zagranicznych;
- wykorzystanie w procesie kształcenia nowych/kreatywnych metod kształcenia;
- przeprowadzanie procesu dyplomowania zapewniającego weryfikację kierunkowych efektów uczenia się określonych dla programu studiów.

Oprócz wyżej wymienionych punktów wyróżnia się również wymagania szczegółowe, które mogą obejmować takie aspekty, jak między innymi przedmioty obowiązkowe, przedmioty obieralne, przedmioty prowadzone w języku obcym.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów określa składowe programu studiów. Zgodnie z Rozporządzeniem, w programach określa się:

- formę lub formy studiów (stacjonarne/niestacjonarne), liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie;
- tytuł zawodowy nadawany absolwentom;
- zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów;
- łączną liczbę godzin;
- sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia;
- łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;
- liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społecznie;
- wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk.

Możliwe jest wprowadzanie zmian w programach studiów w celu ich doskonalenia, jednak zmiany te wprowadzane są z początkiem nowego cyklu kształcenia. Do zmian, które mogą zostać wprowadzone w trakcie cyklu kształcenia należy: dobór treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniając najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową lub ewentualnie konieczność usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.

Analizując polskie wymogi akredytacyjne, niewątpliwie istotne wskazanie jest w tym aspekcie roli, którą spełnia Polska Komisja Akredytacyjna. Do podstawowych działań Komisji należy dbałość o spełnianie standardów jakościowych przyjętych dla szkolnictwa wyższego, nawiązujących do najlepszych wzorców obowiązujących w europejskiej i globalnej przestrzeni edukacyjnej, oraz wspieranie uczelni publicznych i niepublicznych w procesie doskonalenia jakości kształcenia, a także budowania kultury jakości. Polska Komisja Akredytacyjna realizuje swoją misję poprzez dokonywanie obligatoryjnych ocen programowych oraz formułowanie opinii o wnioskach dotyczących nadawania uprawnień do prowadzenia studiów.

Kryteria tworzenia programów studiów w Polsce są ściśle określone przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA). PKA jest niezależną instytucją odpowiedzialną za ocenę jakości kształcenia w polskich uczelniach. Kryteria oceny programowej PKA służą zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia oraz zgodności programów studiów z wymaganiami prawnymi i standardami akademickimi.

Główne kryteria oceny programowej PKA, omawiane z partnerami na etapie negocjacji umowy o podwójnym dyplomie obejmują:

Cele kształcenia i efekty uczenia się:

- program studiów musi jasno określać cele kształcenia oraz efekty uczenia się, które są zgodne z profilem absolwenta;
- efekty uczenia się powinny być mierzalne i zgodne z Europejską Ramą Kwalifikacji (ERK) oraz Polską Ramą Kwalifikacji (PRK).

Program studiów:

- program studiów powinien być zgodny z aktualnym stanem wiedzy oraz odpowiadać na potrzeby rynku pracy;
-

- program musi obejmować wszystkie niezbędne moduły i przedmioty, które zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się;
- powinien zawierać praktyki zawodowe, jeśli są wymagane dla danego kierunku.

Kadra dydaktyczna:

- kadra naukowo-dydaktyczna musi posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe i naukowe;
- wymagana jest odpowiednia liczba nauczycieli akademickich, aby zapewnić właściwą realizację programu studiów.

Infrastruktura dydaktyczna:

- uczelnia musi dysponować odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną, w tym salami wykładowymi, laboratoriami, bibliotekami oraz innymi zasobami niezbędnymi do realizacji programu studiów.

Wsparcie dla studentów:

- uczelnia powinna zapewniać odpowiednie wsparcie dla studentów, takie jak doradztwo akademickie, pomoc psychologiczną, wsparcie materialne oraz programy stypendialne;
- powinny być dostępne systemy monitorowania postępów w nauce oraz procedury zapewniające jakość kształcenia.

Systemy zapewniania jakości:

- uczelnia musi posiadać efektywne systemy zapewniania jakości kształcenia, które obejmują regularną ocenę programów studiów oraz działalności dydaktycznej;
- powinny być wdrożone procedury gromadzenia i analizowania informacji zwrotnej od studentów, absolwentów i pracodawców.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- uczelnia powinna współpracować z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z przedsiębiorstwami, instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi, aby dostosowywać programy studiów do potrzeb rynku pracy;
- współpraca powinna obejmować także realizację wspólnych projektów badawczych oraz programów praktyk i staży.

Międzynarodowa wymiana i mobilność:

- uczelnia powinna wspierać międzynarodową wymianę studentów i pracowników akademickich oraz uczestniczyć w międzynarodowych programach edukacyjnych;
- programy studiów powinny być zgodne z wymaganiami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EHEA) i umożliwiać uznawanie kwalifikacji zdobytych za granicą.

Program podwójnego dyplomu prowadzi do uzyskania kwalifikacji pełnej, zatem musi spełniać wszystkie wyżej wymienione wymagania i jest poddawany ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Niezależnie od tego czy student w ramach danego programu studiów jest uczestnikiem podwójnego dyplomu czy nie można mu nadać kwalifikację po osiągnięciu efektów uczenia się określonych dla danego kierunku.

Szczególną uwagę należy zwrócić na poprawne udokumentowanie uzyskania kierunkowych efektów uczenia się przez studentów podwójnego dyplomu, gdyż droga tych studentów do ich osiągnięcia różni się od drogi regularnych studentów. Dobrym sposobem na takie udokumentowanie może być matryca efektów uczenia się dla danego kierunku, która w czytelny sposób odzwierciedla, na których przedmiotach realizowany jest dany efekt. Przykład takiej matrycy znajduje się poniżej:

Efekty uczenia się	SEMESTR 1					SEMESTR 2					SEMESTR 3			
	Przedmiot 1	Przedmiot 2	Przedmiot 3	Przedmiot 4	Przedmiot 5	Przedmiot 1	Przedmiot 2	Przedmiot 3	Przedmiot 4	Przedmiot 5	Przedmiot 1	Przedmiot 2	Przedmiot 3	Przedmiot 4
Efekt 1				x	x	x				x				x
Efekt 2	x							x			x			
Efekt 3	x		x	x		x					x			
Efekt 4	x			x		x			x					x
Efekt 5			x							x				
Efekt 6		x							x	x		x		
Efekt 7		x					x					x		
Efekt 8		x					x		x				x	
Efekt 9		x					x						x	
Efekt 10			x		x		x			x		x		

Rys. 1 Przykładowy wzór matrycy efektów uczenia się

1.3. Analiza wewnętrznych regulacji uczelnianych mających wpływ na przebieg nadawania kwalifikacji

Analiza wewnętrznych regulacji uczelnianych mających wpływ na przebieg nadawania kwalifikacji jest kluczowym etapem w procesie ustanawiania takiej umowy. W tym etapie strony koncentrują się na zrozumieniu i harmonizacji wewnętrznych procedur oraz regulacji akademickich, które mogą wpływać na wspólny program.

Proces ten można podzielić na kilka kluczowych kroków:

Przegląd i zrozumienie regulacji:

- **gromadzenie dokumentów:** obie uczelnie muszą zebrać i wymienić istotne dokumenty regulacyjne, w tym statuty, regulaminy studiów, zasady nadawania stopni naukowych, zasady dotyczące programów studiów, itp.;
- **analiza porównawcza:** eksperci z obu uczelni przeprowadzają szczegółową analizę porównawczą, aby zrozumieć, w jaki sposób regulacje jednej uczelni mogą wpływać na drugą i na wspólny program.

Identyfikacja różnic i problemów:

- **wskazywanie niezgodności:** identyfikacja różnic w procedurach nadawania kwalifikacji, wymogach dotyczących kursów, egzaminów, praktyk, pracy dyplomowej, itp.;
- **ocena wpływu:** analiza, w jaki sposób te różnice mogą wpłynąć na studentów uczestniczących w programie podwójnego dyplomu oraz na jakość kształcenia.

Propozycje zmian i harmonizacji:

- **formułowanie propozycji:** opracowanie propozycji zmian regulacji lub wypracowanie wspólnych zasad, które będą akceptowalne dla obu stron;

- **uzgadnianie szczegółów:** negocjacje dotyczące szczegółów takich jak uznawalność kursów, wspólne komisje egzaminacyjne, procedury obrony prac dyplomowych, itd.

Tworzenie wspólnych dokumentów:

- **redagowanie umowy:** przygotowanie projektu umowy o podwójnym dyplomie, która uwzględnia uzgodnione regulacje i procedury;
- **weryfikacja i zatwierdzenie:** przegląd umowy przez odpowiednie organy uczelniane (senaty, rady wydziałów) i jej zatwierdzenie.

Analiza wewnętrznych regulacji uczelnianych w kontekście umowy o podwójnym dyplomie jest procesem skomplikowanym, wymagającym ścisłej współpracy, kompromisów oraz szczegółowego planowania, aby zapewnić, że wspólny program spełnia wysokie standardy akademickie i jest korzystny dla studentów obu uczelni.

1.4. Negocjacje z partnerami (proponowany model), zakres odpowiedzialności i zaangażowania stron

Negocjacje dotyczące umowy o podwójnym dyplomie pomiędzy dwoma uczelniami obejmują wiele etapów i wymagają zaangażowania różnych interesariuszy z obu instytucji. Poniżej przedstawiono proponowany model negocjacji, który uwzględnia kluczowe elementy procesu oraz zakres odpowiedzialności i zaangażowania stron.

Etapy negocjacji:

Inicjacja i planowanie

- **zainicjowanie kontaktu:** decyzja o nawiązaniu współpracy i pierwszy kontakt pomiędzy uczelniami;

- **ustalenie celów:** określenie celów i korzyści wynikających z umowy o podwójnym dyplomie;
- **tworzenie zespołów negocjacyjnych.**

Wyznaczenie przedstawicieli z obu uczelni, którzy będą uczestniczyć w negocjacjach. Zespoły powinny składać się z przedstawicieli administracji, wydziałów oraz ekspertów ds. kształcenia międzynarodowego.

Analiza wewnętrznych regulacji

- **gromadzenie i wymiana informacji:** zebranie i wymiana istotnych dokumentów regulacyjnych;
- **analiza porównawcza:** ocena, jak regulacje obu uczelni mogą wpływać na wspólny program. Identyfikacja potencjalnych konfliktów i różnic;

Formułowanie propozycji

- **opracowanie wspólnych zasad:** wypracowanie propozycji dotyczących programu studiów, uznawalności kursów, egzaminów, prac dyplomowych, itd.;
- **negocjacje szczegółów:** szczegółowe negocjacje dotyczące harmonogramu zajęć, wymagań akademickich, procedur administracyjnych.

Redagowanie umowy

- **tworzenie projektu umowy:** sporządzenie projektu umowy uwzględniającego uzgodnione zasady i procedury;
- **weryfikacja i zatwierdzenie:** przegląd projektu umowy przez odpowiednie organy obu uczelni (senaty, rady wydziałów) oraz wprowadzenie ewentualnych poprawek.

Podpisanie umowy

- **ceremonia podpisania:** oficjalne podpisanie umowy przez przedstawicieli obu uczelni;
- **komunikacja i promocja:** informowanie społeczności akademickiej o nowej umowie oraz promocja programu wśród potencjalnych studentów.

Implementacja i monitorowanie

- **wdrożenie programu:** rozpoczęcie realizacji programu podwójnego dyplomu zgodnie z ustaleniami;
- **monitorowanie i ocena:** regularne monitorowanie realizacji programu oraz ocena jego efektywności i wpływu na studentów.

Proces negocjacji umowy o podwójnym dyplomie wymaga zaangażowania wielu interesariuszy z obu uczelni. Każda strona pełni określone role i jest odpowiedzialna za różne aspekty negocjacji oraz wdrażania umowy. Władze uczelni, zespoły negocjacyjne, studenci oraz rady i komitety współpracują ze sobą, aby zapewnić harmonijną i skuteczną realizację programu. Ich wzajemne zaangażowanie i odpowiedzialność są kluczowe dla osiągnięcia celów umowy i zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

Przykładowy model zakresu odpowiedzialności i zaangażowania stron może wyglądać następująco:

Władze uczelni

- Rektorzy/Prezydenci: ogólna odpowiedzialność za inicjowanie i zatwierdzanie umowy;
- Dziekani/Władze wydziałów: nadzór nad realizacją programu na poziomie wydziałowym, koordynacja działań akademickich i administracyjnych.

Zespoły negocjacyjne

- przedstawiciele administracji: eksperci ds. międzynarodowej współpracy akademickiej, osoby odpowiedzialne za zgodność z regulacjami prawnymi i akademickimi;
- przedstawiciele wydziałów: profesorowie i wykładowcy odpowiedzialni za programy studiów, którzy dostarczają wiedzy merytorycznej dotyczącej treści kursów i wymagań akademickich;
- pracownicy ds. administracyjnych: osoby odpowiedzialne za procesy administracyjne, takie jak rekrutacja, zapis, uznawanie kredytów, itp.

Studenci

- reprezentanci studentów: mogą być zaproszeni do wyrażenia swoich oczekiwań i obaw dotyczących programu podwójnego dyplomu.

Rady, komisje i komitety

- komisje senackie lub inne akademickie gremia działające na danej uczelni: zatwierdzają ostateczny kształt umowy i monitorują jej wdrażanie;
- komisje ds. jakości kształcenia: monitorują jakość programu i zapewniają, że spełnia on wysokie standardy akademickie.

Zaproponowany powyżej model zapewnia strukturalne i systematyczne podejście do negocjacji, które uwzględnia potrzeby i wymagania obu stron, jednocześnie dbając o wysoką jakość i zgodność programu podwójnego dyplomu z wewnętrznymi regulacjami uczelni.

1.4.1 Ogólne porównanie

Wstępny etap podpisywania umowy o podwójnym dyplomie pomiędzy dwoma uczelniami obejmuje ogólne porównanie kwalifikacji i programów studiów. Na tym etapie kluczowe jest zrozumienie ogólnych strukturalnych i proceduralnych różnic pomiędzy systemami edukacyjnymi obu instytucji. Uczelnie analizują swoje programy studiów, aby zidentyfikować podobieństwa i różnice w podejściu do kształcenia. Wymaga to dokładnego przeglądu dokumentów regulacyjnych, takich jak statuty, regulaminy studiów, oraz zasady nadawania stopni naukowych. Strony starają się zrozumieć, jakie są minimalne wymagania kwalifikacyjne dla przyjęcia na programy studiów oraz jakie są standardy oceny i zaliczania przedmiotów.

Ogólny charakter kwalifikacji obejmuje określenie poziomu wykształcenia i kompetencji, jakie studenci powinni osiągnąć na zakończenie programu. Uczelnie muszą zrozumieć, jakie tytuły i stopnie naukowe są nadawane, oraz jakie są ogólne wymagania dotyczące zdobycia tych kwalifikacji. Porównanie obejmuje również analizę struktury programów studiów, w tym liczby i rodzaju przedmiotów obowiązkowych oraz opcjonalnych. Ważne jest, aby określić, jakie są wymagania dotyczące praktyk zawodowych i jak są one włączone do programów studiów. Uczelnie muszą także zrozumieć, jakie są zasady dotyczące pisania i obrony prac dyplomowych oraz jak różnią się wymagania w zakresie egzaminów końcowych. Na tym etapie nie analizuje się jeszcze szczegółowych efektów uczenia się dla poszczególnych kierunków, ale skupia się na ogólnych wymaganiach akademickich i proceduralnych.

Proces ten jest niezbędny do oceny, w jakim stopniu programy studiów są kompatybilne i jakie zmiany mogą być konieczne, aby umożliwić płynne przejście studentów pomiędzy uczelniami. Analiza ta pozwala również na identyfikację potencjalnych problemów, które mogą wymagać dalszych negocjacji i dostosowań. Uczelnie muszą również zrozumieć swoje wzajemne podejście do kwestii takich jak akredytacja programów, uznawanie kredytów oraz mobilność studentów

i kadry akademickiej. Wymaga to otwartej komunikacji i współpracy pomiędzy różnymi działami obu uczelni.

Ponadto, ważne jest, aby ustalić, jakie są procedury rekrutacyjne i jak można je zharmonizować, aby ułatwić proces aplikacji dla studentów. Strony analizują również swoje systemy wsparcia akademickiego i administracyjnego, aby zapewnić, że studenci będą mieli dostęp do odpowiednich zasobów i pomocy podczas realizacji programu podwójnego dyplomu. Uczelnie muszą także uwzględnić kwestie językowe i kulturowe, które mogą wpływać na przebieg kształcenia i integrację studentów.

Etap porównania kierunkowych efektów uczenia się pomiędzy dwoma uczelniami w kontekście negocjacji umowy o podwójnym dyplomie jest głęboko skoncentrowany na analizie szczegółowych wymagań i oczekiwanych kompetencji dla poszczególnych kierunków studiów. Uczelnie dokładnie przyglądają się programom nauczania, identyfikując zarówno podobieństwa, jak i różnice w zakresie przedmiotów obowiązkowych, opcjonalnych oraz specjalizacji. Istotnym elementem jest ocena metod oceny osiągnięć studentów oraz standardów, jakie studenci powinni spełniać w celu uzyskania stopni naukowych i tytułów zawodowych. W tym procesie uwzględnia się także wymagania branżowe i zawodowe, które mogą mieć wpływ na kształtowanie programów studiów i oczekiwanych efektów uczenia się. Analiza jest przeprowadzana z użyciem szczegółowych wytycznych krajowych i międzynarodowych dotyczących jakości kształcenia oraz potrzeb rynku pracy. Uczelnie często korzystają z konsultacji z ekspertami branżowymi oraz przedstawicielami środowiska akademickiego, aby uzyskać pełniejszy obraz i perspektywę na temat aktualnych trendów i potrzeb edukacyjnych.

1.4.2 Porównanie kierunkowych efektów uczenia się i standardów kwalifikacji

Etap porównania kierunkowych efektów uczenia się jako standardu kwalifikacji w ramach negocjacji umowy o podwójnym dyplomie koncentruje się na szczegółowej analizie oczekiwanych kompetencji, umiejętności i wiedzy, które studenci powinni osiągnąć na zakończenie programów studiów. Uczelnie dokładnie przeglądają i porównują te elementy, aby zapewnić, że programy studiów są zgodne z najwyższymi standardami edukacyjnymi i zawodowymi.

Podczas tego procesu, uczelnie identyfikują konkretne kierunkowe efekty uczenia się, które obejmują zakres wiedzy specjalistycznej, umiejętności praktyczne oraz zdolności analityczne itp. Przeprowadza się szczegółową analizę, aby określić, jakie konkretne kompetencje powinny być rozwinięte przez studentów w ramach poszczególnych programów.

Analiza ta obejmuje również ocenę metod oceny osiągnięć studentów oraz standardów, jakie studenci powinni spełniać, aby uzyskać dyplom na danym kierunku. Uczelnie biorą pod uwagę zarówno ogólne wymagania akademickie, jak i specyficzne wymagania zawodowe i branżowe, które mogą się różnić w zależności od programu studiów.

Konsultacje z ekspertami branżowymi oraz przedstawicielami środowiska akademickiego są często wykorzystywane, aby uzyskać dodatkowe perspektywy i zapewnić aktualność i odpowiedniość programów studiów w kontekście zmieniających się potrzeb rynku pracy i wymagań edukacyjnych.

Kluczowe jest również uwzględnienie perspektywy studentów i absolwentów, aby zrozumieć, jak programy studiów przyczyniają się do rozwoju ich kompetencji i przygotowania do życia zawodowego. Efektywne porównanie kierunkowych efektów uczenia się zapewnia, że umowa o podwójnym dyplomie opiera się

na solidnych podstawach edukacyjnych i zawodowych, co jest kluczowe dla sukcesu programu oraz satysfakcji i osiągnięć absolwentów.

1.4.3. Szczegółowa analiza programów studiów, ustalenie zakresu uznań

Etap negocjacji umowy o podwójnym dyplomie, dotyczący szczegółowej analizy programów studiów oraz ustalania zakresu uznań, jest również ważnym etapem procesu. Uczelnie zaangażowane w negocjacje skupiają się na dokładnym przeglądzie programów studiów oferowanych przez obie instytucje. Analiza ta obejmuje porównanie struktury programów, liczby i rodzaju przedmiotów, ich zawartości merytorycznej oraz metody oceny osiągnięć studentów.

Podczas tego etapu kluczowe jest również ustalenie, które przedmioty i osiągnięcia studenckie zostaną uznane przez drugą uczelnię. Uczelnie starają się zharmonizować wymagania dotyczące zdobywania punktów ECTS lub innych jednostek kredytowych, uwzględniając różnice w strukturze programów i metodach nauczania.

Konsultacje między zespołami negocjacyjnymi oraz ekspertami akademickimi i administracyjnymi są często stosowane w celu dokładniejszego zrozumienia i oceny programów studiów. Współpraca ta pomaga również w identyfikacji obszarów, które mogą wymagać dostosowania lub ulepszenia, aby zapewnić zgodność z wysokimi standardami akademickimi i zawodowymi obu uczelni.

Celem szczegółowej analizy programów studiów i ustalania zakresu uznań jest stworzenie ram współpracy, które będą klarowne i sprawiedliwe dla studentów obu uczelni. Dzięki transparentnym procedurom negocjacyjnym uczelnie mogą skutecznie realizować cele umowy o podwójnym dyplomie, zapewniając jednocześnie wysoką jakość edukacji i zadowolenie studentów.

1.4.4. Przygotowanie modelu operacyjnego

Przygotowanie modelu operacyjnego wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie obejmuje opracowanie szczegółowego planu działania, który precyzyjnie określa etapy i zadania niezbędne do skutecznego wdrożenia programu. W ramach tego procesu identyfikowane są kluczowe elementy organizacyjne, administracyjne i akademickie, które muszą być odpowiednio skoordynowane między uczelniami. Ważnym aspektem jest także określenie odpowiedzialności za poszczególne zadania oraz wyznaczenie zespołów odpowiedzialnych za ich realizację. Plan działania uwzględnia również kwestie logistyczne, takie jak harmonogram wdrożenia, zarządzanie zasobami ludzkimi i finansowymi, oraz komunikację między wszystkimi zaangażowanymi stronami. Kluczowe jest zapewnienie, aby model operacyjny był elastyczny i mógł być dostosowywany do zmieniających się potrzeb i warunków realizacji umowy. Dzięki zdefiniowanemu planowi działania uczelnie mogą skutecznie zarządzać procesem wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie, minimalizując ryzyko i maksymalizując korzyści dla wszystkich zaangażowanych stron.

1.5. Wskazówki edycyjne dla przygotowywanych umów oraz proponowana struktura umowy o podwójnym dyplomie

Struktura umowy o podwójnym dyplomie niewątpliwie powinna zawierać kluczowe elementy, niezależnie od instytucji szkolnictwa wyższego przystępujących do współpracy w ramach programów o podwójnym dyplomie.

Umowa powinna być sporządzona w dwóch językach - w języku polskim oraz w języku angielskim lub języku, jakim posługuje się uczelnia partnerska w układzie dwukolumnowym.

Wśród elementów umowy niezbędnych do jej podpisania i wdrożenia należą:

- **strony umowy**

określone zostają podmioty zawierające umowę, ich dane adresowe oraz osoby reprezentujące instytucje szkolnictwa wyższego;

- **cel umowy**

zawiera informacje dotyczące programu studiów, na jakim studia prowadzone są w uczelniach oraz w jakim języku oraz wskazuje nazwę nadawanej studentom kwalifikacji – w oryginalnym brzmieniu zgodnym z przepisami prawa każdego z krajów uczelni podpisujących umowę;

- **kandydaci do studiowania w ramach umowy**

określa się kryteria naboru kandydatów na studia w ramach umowy, a także maksymalną liczbę studentów biorących udział w programie podwójnego dyplomu;

- **tok studiów, egzaminy, wymogi dyplomowe w obydwu uczelniach**

określa się, na jakich zasadach przeprowadzane są egzaminy i zaliczenia dla poszczególnych przedmiotów, w jaki sposób uznawane są efekty kształcenia zdobywane poza uczelnią macierzystą na potrzeby obydwu nadawanych kwalifikacji. Wskazuje się również wymogi stawiane pracom dyplomowym, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego i zasady jego przeprowadzania;

- **warunki nadania kwalifikacji (warunki ogólne oraz szczególne)**

określa się warunki, jakie muszą być spełnione, aby obydwie uczelnie mogły wydać studentowi dyplom;

- **prawa i obowiązki studenta**

przedstawione zostają prawa i obowiązki studenta biorącego udział w programie podwójnego dyplomu wynikające z regulaminu zarówno uczelni macierzystej, jak i uczelni przyjmującej. Punkt może również zawierać informacje dotyczące zobowiązań finansowych studenta w uczelni macierzystej i przyjmującej w zakresie studiowania, ubezpieczenia, opłat za legitymację, itp.

- **koordynacja programu**

obydwie strony wyznaczają koordynatora programu, aby zapewnić, że program podwójnego dyplomu przebiega zgodnie z planem, i że honorowane są postanowienia zawarte w umowie. Uczelnie mogą również wyznaczyć zastępcę koordynatora.

- **czas trwania, zmiany i wypowiedzenie umowy**

określa się czas obowiązywania umowy, zasady, na jakich można dokonać zmian ustaleń oraz warunki ewentualnego wypowiedzenia umowy;

- **lista załączników do umowy**

w zależności od danej umowy i uczelni biorących w niej udział, strony ustalają wykaz załączników do umowy. Załączniki pozwalają na uszczegółowienie poszczególnych aspektów. W razie wystąpienia ewentualnych zmian

w umowie, nie występuje konieczność aneksowania całej umowy zawartej z uczelnią partnerską, lecz konkretnego załącznika.

Załączniki najczęściej zawierają:

- szczegółowe wytyczne dotyczące nominacji kandydatów do studiowania w ramach umowy
- szczegółowe informacje dotyczące przedmiotów, egzaminów i pracy dyplomowej
- schemat wymiany studentów i plan studiów

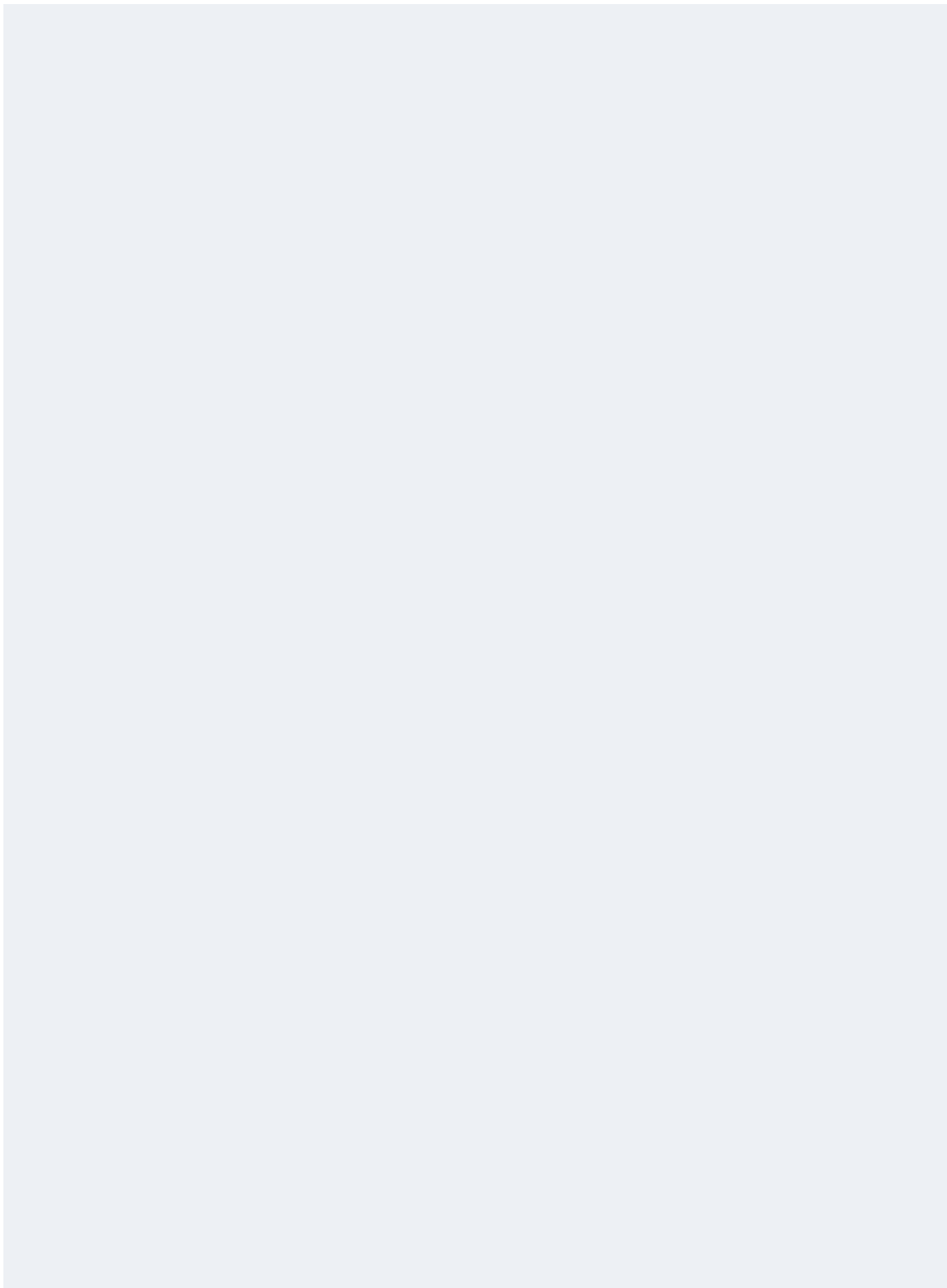
- programy studiów uczelni partnerskich
- regulaminy studiów obowiązujące w uczelniach partnerskich

Umowa sporządzana jest w dwóch egzemplarzach. Przygotowany tekst umowy, wynegocjowany z uczelnią partnerską wymaga sprawdzenia i wydania opinii przez dział prawny uczelni. Po ostatecznych zatwierdzeniach, umowy zostają przedłożone do podpisu osobom upoważnionym z obydwu uczelni partnerskich.

Do osób składających podpisy na umowie po stronie Politechniki Łódzkiej należą:

- Jego Magnificencja Rektor Politechniki Łódzkiej;
- Dziekan wydziału, który będzie wydawał studentom dyplom;
- Dyrektor Centrum Kształcenia Międzynarodowego - jeżeli umowa dotyczy programu studiów realizowanego w ramach International Faculty of Engineering.

Ze strony uczelni partnerskiej, umowa podpisywana jest przez osoby wskazane zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej uczelni.

Rozdział 2. Wdrożenie umowy o podwójnym dyplomie

2.1. Procedura wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie do procesu kształcenia w Politechnice Łódzkiej

Procedura wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie w Politechnice Łódzkiej rozpoczyna się od etapu negocjacji i kończy na realizacji ustalonych postanowień. Gdy umowa zostanie podpisana przez Rektora, oznacza to, że spełnia ona wszystkie wymagania uczelniane.

Po zakończeniu negocjacji i osiągnięciu porozumienia, umowa podlega zatwierdzeniu przez właściwe organy uczelni, w tym przez Radę Kierunku Studiów oraz Dział Prawny. Ostatecznym krokiem jest podpisanie umowy przez Rektora, co formalnie zatwierdza współpracę i włączenie programu podwójnego dyplomu do oferty edukacyjnej Politechniki Łódzkiej.

Po podpisaniu umowy, odpowiedzialność za zarządzanie modelem operacyjnym wdrożenia spoczywa na Wydziale lub jednostce prowadzącej dany program studiów. W ramach tego modelu operacyjnego, Prodziekan ds. kształcenia oraz Rada Kierunku Studiów mają kluczowe role w monitorowaniu i koordynowaniu działań związanych z realizacją umowy o podwójnym dyplomie. Obejmuje to organizację zajęć zgodnie z ustalonym harmonogramem, zapewnienie odpowiednich zasobów dydaktycznych i kadrowych oraz koordynację działań z partnerem zagranicznym. Prodziekan ds. studenckich odgrywa kluczową rolę w procesie wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie w Politechnice Łódzkiej. Jego zadaniem jest nie tylko zarządzanie aspektami związanymi z życiem studenckim, ale także przeprowadzanie procedur uznania osiągnięć edukacyjnych studentów z partnera zagranicznego. To właśnie Prodziekan ds. studenckich oraz osoby z biura studenckiego zajmują się administracyjnymi aspektami integracji

studentów w ramach programu podwójnego dyplomu. Jest odpowiedzialny za zapewnienie, że studenci otrzymują odpowiednie wsparcie i informacje dotyczące procesu kształcenia oraz wymagań akademickich obu uczelni partnerskich. Dzięki zaangażowaniu osób z administracji zapewniona jest również odpowiednia dokumentacja i ewidencja dotycząca realizacji programu podwójnego dyplomu, co jest kluczowe dla zapewnienia transparentności i sprawności procesu edukacyjnego.

Podczas wdrożenia umowy szczególną uwagę zwraca się na zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zgodnie z międzynarodowymi standardami oraz na monitorowanie postępów studentów uczestniczących w programie podwójnego dyplomu. Regularne raportowanie i ewaluacja programu pozwala na adaptację i usprawnienie procesów edukacyjnych, aby sprostać oczekiwaniom studentów oraz wymaganiom rynku pracy.

2.2. Analiza niezbędnych zasobów koniecznych do wdrożenia

W celu wdrożenia umowy o podwójnym dyplomie niezbędny jest szereg działań administracyjnych, do których należą, m. in.:

- dokonanie/przyjęcie od uczelni partnerskiej nominacji studentów na program podwójnego dyplomu;
- przyjęcie i procedowanie dokumentów aplikacyjnych (w tym Learning Agreement) zgodnych z umową i wybranym kierunkiem studiów;
- zabezpieczenie miejsc na kierunkach studiów dla studentów przyjeżdżających. Na etapie ustalania limitów przyjęć, należy uwzględnić dodatkową liczbę osób przyjeżdżających (określa to umowa z uczelnią partnerską);
- przygotowanie listy studentów programu podwójnego dyplomu do podpisu władz uczelni a następnie przekazanie do sekcji rekrutacji;

- zaciągnięcie danych studenta do systemów informatycznych uczelni polegające na uzupełnieniu danych osobowych, nadaniu studentowi indywidualnego numeru, który jednocześnie jest numerem identyfikującym na uczelni;
- przygotowanie niezbędnych dokumentów, m.in. legitymacji studenckiej, skierowań na badania lekarskie, ślubowań;
- przygotowanie kart uznań, zawierających wybrane moduły z uczelni macierzystej porównywalne z programem studiów w uczelni przyjmującej (w przypadku, gdy schemat wymiany jest skrócony w stosunku do regularnego programu studiów w uczelni przyjmującej);
- przygotowanie matrycy efektów uczenia się dla wybranego kierunku studiów dla każdego studenta. Matryca zawiera wszystkie moduły realizowane w Politechnice Łódzkiej aż do zakończenia studiów oraz te moduły, które są uznane w karcie uznania z uczelni macierzystej studenta – dokument ten potwierdza realizację wszystkich efektów uczenia się wymaganych przez Politechnikę Łódzką do celów nadania kwalifikacji;
- przygotowanie i dostosowanie planu zajęć uwzględniającego przedmioty wynikające z kart uznania/Learning Agreement;
- organizacja szkoleń wdrażających w życie uczelniane m.in. z zakresu praw i obowiązków studenta a także przeprowadzenie szkolenie bibliotecznego;
- aktywowanie konta studenckiego na platformie uczelnianej: każdy student posiada swoje indywidualne konto służące do kontaktów z wykładowcami i pracownikami administracji oraz dostępu do internetowego serwisu zawierającego niezbędne informacje dotyczące toku studiów, przedmiotów oraz uzyskanych ocen;
- ścisła współpraca pomiędzy jednostkami uczelni zaangażowanymi w proces rekrutacji studentów, np. dział rekrutacji, dział współpracy z zagranicą, biuro ds. studenckich;
- w celu zarejestrowania studentów zagranicznych na studia drugiego stopnia, wymaga się dyplomu pierwszego stopnia, tudzież ekwiwalentu takiego dokumentu w formie zaświadczenia wystawionego przez uczelnię partnerską potwierdzającego obecny status studenta na poziomie studiów

magisterskich jak również uzyskania 240ECTS, wystawionego przed rozpoczęciem studiów w Polsce;

- wybrane schematy podwójnego dyplomu wymagają realizacji dodatkowych kursów przed rozpoczęciem programu podwójnego dyplomu; wówczas studenci zakwalifikowani do programu powinni zrealizować część przedmiotów w uczelni macierzystej jeszcze przed jego rozpoczęciem w celu uzyskania odpowiednich efektów uczenia się, wymaganych do dyplomu uczelni partnerskiej a niemożliwych do realizacji w uczelni zagranicznej.

Rozdział 3. Realizacja umowy o podwójnym dyplomie

3.1. Modele współprowadzenia programu studiów w ramach umowy o podwójnym dyplomie

Wobec zmieniającego się świata istnieje coraz więcej możliwości zawierania różnego rodzaju porozumień pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego. Żeby odpowiedzieć na potrzeby przemysłu i rynku pracy, uczelnie nawiązują współpracę pomiędzy sobą w celu poszerzenia horyzontów najlepszych studentów, zróżnicowania kompetencji absolwentów i zwiększenia ich atrakcyjności w przemyśle i zatrudnialności. Często efektem długoterminowej i ścisłej współpracy są umowy o podwójnym dyplomie z prestiżowymi uczelniami europejskimi.

Program podwójnego dyplomu zakłada realizację wszystkich wymaganych efektów uczenia się w ciągu danego toku studiów objętego taką umową. Schemat programu polega na odbyciu części studiów w uczelni macierzystej i części w uczelni partnerskiej i powinien uwzględniać wybór odpowiednich modułów w obu uczelniach.

Taki model współpracy pozwoli uczelniom na pełną uznawalność zaliczonych przedmiotów podczas mobilności oraz na nadanie kwalifikacji studentom, którzy z sukcesem ukończyli pełną ścieżkę programu ze strony obu uczelni partnerskich.

Uczelnie partnerskie wspólnie ustalają program do realizacji, który pozwala na stopniowe zdobywanie kompetencji w trakcie studiów poprzez merytoryczne uzupełnianie przedmiotów prowadzonych w poprzednich semestrach (w uczelni partnerskiej) oraz ostatecznie zapewni efekty uczenia się na danym programie studiów. Niejednokrotnie w ramach studiów realizowanych w ramach podwójnego

dypłomu możemy spotkać się z co-teachingiem, który polega na wspólnym prowadzeniu danego przedmiotu przez nauczycieli pochodzących z obydwu uczelni partnerskich. Metoda ta nie tylko pozwala studentom na różnorodne doświadczenia związane z nabywaniem wiedzy i umiejętności, ale także umożliwia wymianę doświadczeń nauczycieli wywodzących się z różnych środowisk czy kręgów kulturowych.

Studenci mogą dokonywać zmian do programu studiów za zgodą obu uczelni podpisaną na dokumencie Changes to Learning Agreement, w przypadku przedmiotów obieralnych bądź zmiany programu studiów w uczelni zagranicznej. W takim przypadku studenci mogą realizować podobne przedmioty pozwalające na uzyskanie wszystkich efektów uczenia się zatwierdzanych w macyry programu studiów.

Uczelnia macierzysta może wymagać od studenta uzupełnienia dodatkowych modułów programowych, które są obowiązkowe dla uzyskania kwalifikacji, a które nie są możliwe do osiągnięcia w uczelni partnerskiej; przy czym należy dążyć do jak największej zbieżności programów przy nawiązywaniu współpracy oraz doborze programów studiów w ramach umowy o podwójnym dyplomie.

Praca dyplomowa

Nadanie studentowi kwalifikacji odbywa się na podstawie obrony pracy dyplomowej. Praca dyplomowa koordynowana (prowadzona) jest wspólnie przez obydwie uczelnie a promotorzy (opiekunowie) dopilnowują, aby praca spełniała wymogi ich uczelni macierzystych. Podobnie, realizacja praktyk dyplomowych może być uznana przez koordynatorów praktyk w obu uczelniach po spełnieniu wszystkich wymogów obydwu uczelni (np. czas trwania stażu, zgodność wykonywanych obowiązków z dziedziną studiów). Zgodnie z ustaleniami wynikającymi z umowy o programie podwójnego dyplomu, egzamin dyplomowy odbywa się stacjonarnie lub w formie zdalnej w jednej z uczelni. Dokumentacja dotycząca obrony przekazywana jest po obronie do drugiej uczelni w celu uznania egzaminu dyplomowego. Podczas toku kształcenia, student musi pamiętać

o jednoczesnym przestrzeganiu regulaminów obu uczelni i dopełnieniu wszelkich formalności w celu uzyskania dwóch dyplomów.

Temat pracy powinien być ustalony i zatwierdzony przez odpowiednią komisję na semestrze poprzedzającym semestr dyplomowy, tak by student miał odpowiednią ilość czasu na przygotowanie pracy dyplomowej. Jeśli dana umowa narzuca realizację studiów w krótszym czasie niż zakłada program studiów, temat powinien być ustalony wcześniej.

Praca dyplomowa może być pisana we współpracy z przedsiębiorstwami i jeśli zawiera informacje poufne, może mieć nadany status poufności. Sposób, w jaki się to odbywa regulują przepisy danej uczelni.

W przypadku prac dyplomowych wykonywanych na podstawie umowy o podwójnym dyplomie, praca dyplomowa realizowana jest pod kierunkiem dwóch promotorów, powoływanych na zasadach obowiązujących w danej uczelni. Wymogi merytoryczne oraz formalno-edycyjne określone są przez promotorów oraz regulamin danej uczelni.

Gotowa praca dyplomowa sprawdzana jest w systemie antyplagiatowym. Zgodnie z zapisami umowy o podwójnym dyplomie, egzamin dyplomowy może być przeprowadzony w uczelni macierzystej lub w uczelni partnerskiej. Praca natomiast jest składana w obu uczelniach. Po egzaminie dyplomowym, uczelnia organizująca obronę przekazuje wyniki z egzaminu dyplomowego i dokumenty dyplomowe do drugiej uczelni, która organizuje komisję oraz przeprowadza uznanie takiego egzaminu, bez obowiązku obecności studenta. Niektóre uczelnie partnerskie przeprowadzają Jury potwierdzające uzyskanie kwalifikacji do dyplomu (w szczególności uczelnie francuskie) które ma miejsce po obronie pracy dyplomowej. Wówczas należy poczekać na wyniki Jury, po którym dokumenty zostają przesłane do drugiej uczelni w celu uznania obrony.

Praca dyplomowa przygotowana w ramach podwójnego dyplomu nie może być obroniona w obu uczelniach.

3.2. Schemat i kalendarz wydarzeń edukacyjnych i zaliczeń

Schemat wymiany studentów zależy od specyfiki programów studiów, na które podpisywana jest umowa o podwójnym dyplomie.

Studenci zobowiązani są do przestrzegania regulaminu oraz wypełniania obowiązków wobec obydwu uczelni. Ze względu na różnice w kalendarzach akademickich, uczelnie partnerskie decydują, w miarę możliwości, o elastycznym podejściu do poszczególnych wydarzeń oraz terminów, aby umożliwić studentom ukończenie programu o podwójnym dyplomie. Zaliczenia oraz egzaminy odbywają się zgodnie z harmonogramem kalendarza uczelni, w której student obecnie przebywa. Po zaliczeniu przez studenta danego semestru, uczelnia przesyła wykaz zaliczeń do drugiej uczelni, celem uznania osiągnięć w obu uczelniach.

W przypadku gdy terminy zaliczeń są różne w obu uczelniach, ustala się indywidualną organizację zaliczeń, dostosowując harmonogram zaliczeń do wymogów uczelni, której kalendarz wymaga dokumentów potwierdzających zaliczenia wcześniej, tak aby obie uczelnie miały możliwość przerejestrowania studenta na kolejny semestr.

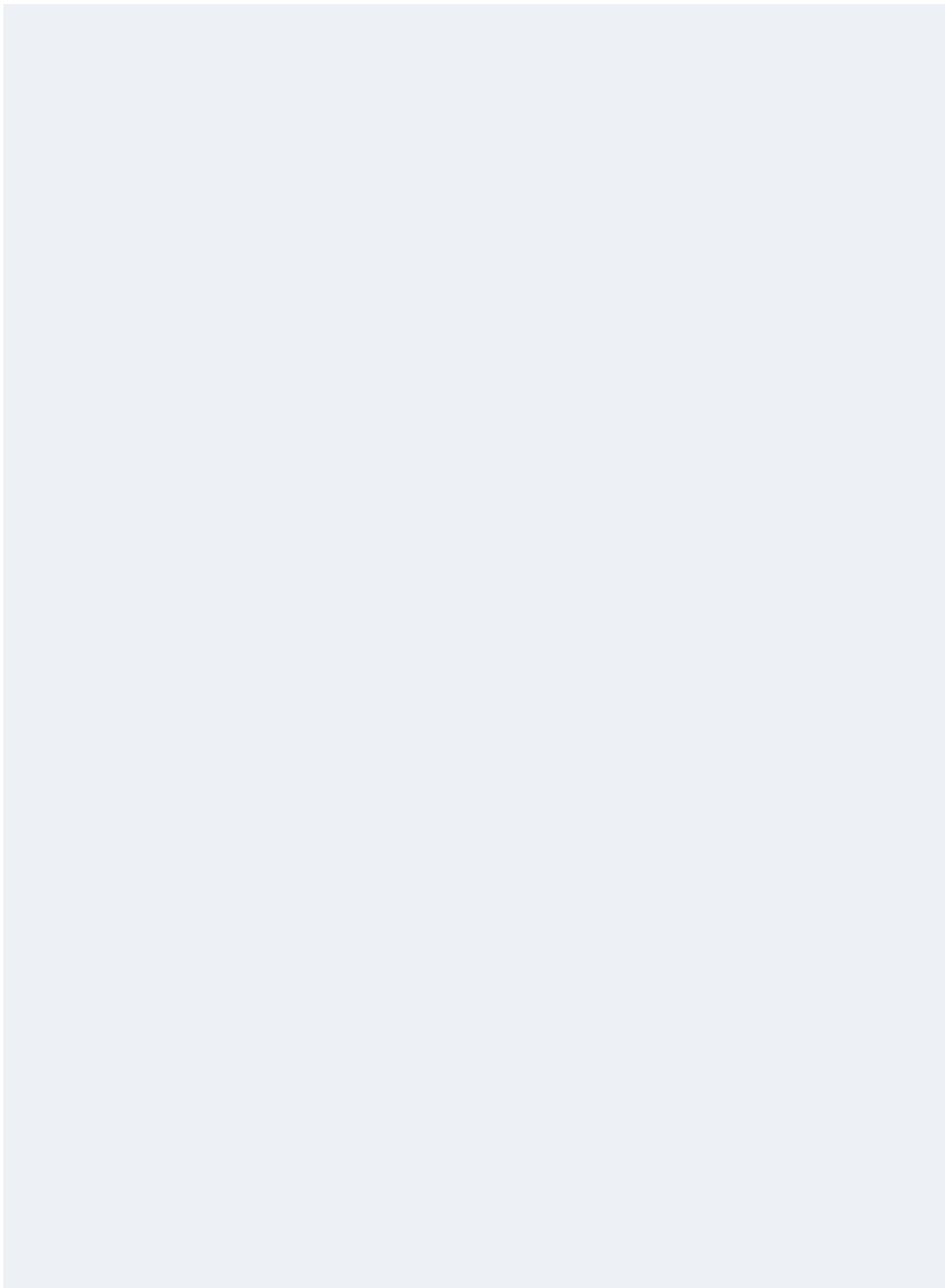
Student podczas semestru dyplomowego musi spełnić wymogi dyplomowe obydwu uczelni, realizując pracę dyplomową koordynowaną przez obie uczelnie, a następnie zgodnie z zapisami umowy następuje przekazanie dokumentacji do drugiej uczelni, która organizuje komisję uznania/Jury.

3.3. Inne działania wspierające rozwój umowy o podwójnym dyplomie

Uczestnicy programu podwójnego dyplomu biorą udział w różnych wydarzeniach edukacyjnych czy promujących programy DD, np. prezentacje, konferencje, wydarzenia Ambasady Francji itp. Za tego typu działania studenci mogą otrzymać

dodatkowe certyfikaty, dyplomy, zaświadczenia, które mogą wykorzystać w dalszym toku studiów. Pełnią rolę ambasadorów uczelni macierzystej, biorą udział w działaniach wolontaryjnych, promują program podwójnego dyplomu wśród lokalnych studentów uczelni partnerskiej jak i macierzystej po powrocie do swojego kraju.

Podczas pobytu studenta w uczelni partnerskiej, nabywa on prawa studenta studiującego w danej uczelni na pełen cykl i staje się częścią nowej-drugiej społeczności akademickiej. W związku z tym, ma on okazję do udziału w różnorodnych wydarzeniach organizowanych przez uczelnię przyjmującą. Są to m.in. prezentacje, dni otwarte, targi, konferencje, seminaria, wydarzenia promocyjne. Studenci zagraniczni przeprowadzają szereg spotkań informacyjnych tudzież promocyjnych dla studentów Politechniki Łódzkiej, który mogą w kolejnych latach kandydować do programu. Od lat również organizowane jest wydarzenie Campus France pod patronatem i przy wsparciu Ambasady Francji w Polsce w celu promocji takich możliwości dla studentów Politechniki Łódzkiej, podczas którego prezentacje prowadzą obecni uczestnicy programu podwójnego dyplomu, zarówno Polacy jak i studenci zagraniczni oraz absolwenci tego programu. Nierzadko, absolwenci podwójnego dyplomu pozostają na uczelni i prowadzą zajęcia jak i działania promocyjne dla kolejnych roczników studentów w Politechniki Łódzkiej.

Rozdział 4. Najważniejsze wyzwania związane z realizacją umowy o podwójnym dyplomie

Realizacja umowy o podwójnym dyplomie to złożony proces, wymagający ścisłej współpracy pomiędzy uczelniami, dobrej organizacji, elastyczności oraz zrozumienia dla różnic kulturowych i prawnych. Wiąże się to z ogromnym nakładem pracy i wysiłkiem zarówno ze strony studenta, jak i kadry administracyjnej i akademickiej obydwu uczelni.

Sukces programu zależy od umiejętności pokonywania tych wyzwań i zapewnienia studentom wsparcia i najlepszych warunków do nauki i zdobywania efektów uczenia się i kompetencji niezbędnych do uzyskania dyplomu każdej z uczelni.

Realizacja umowy o podwójnym dyplomie pomiędzy dwiema uczelniami zagranicznymi wiąże się z wieloma wyzwaniami, które można podzielić na kilka kategorii:

Wyzwania akademickie

- różnice w programach nauczania: uczelnie mogą mieć różne wymagania dotyczące treści programów, liczby punktów ECTS, metod oceniania, czy długości semestrów. Uzgodnienie tych różnic i dopełnienie nierzadko wykluczających się wymagań obydwu uczelni jest bardzo trudne;
- uznawanie przedmiotów i wynikających z nich efektów uczelnia się: ustalenie, które przedmioty i powiązane z nimi efekty uczelnia się zaliczone na jednej uczelni będą uznane na drugiej, wymaga szczegółowej analizy programów i może prowadzić do konieczności uzupełnienia brakujących efektów uczenia się, a tym samym realizacji dodatkowych przedmiotów i punktów ECTS przez studentów realizujących program;

- koordynacja opieki akademickiej w każdej z uczelni: w przypadku prac dyplomowych, zapewnienie opieki promotorskiej z obu uczelni oraz uzgodnienie tematu, wymagań, terminu i miejsca czy formy przeprowadzenia obrony może być trudne.

Wyzwania administracyjne

- formalności związane z dokumentacją: studenci muszą spełnić wymagania dwóch uczelni, co wiąże się z wieloma procedurami administracyjnymi i odmienną dokumentacją na każdej z nich;
- ścisła komunikacja pomiędzy partnerskimi uczelniami: uczelnie muszą być w ciągłym kontakcie, wypracować skuteczne metody wymiany informacji o studentach, ich postępach, ocenach, obowiązkowych terminach oraz przekazywać dokumentację z tym związaną;
- finanse: ustalenie zasad finansowania programu, w tym opłat za studia, stypendiów czy ubezpieczenia może być złożone. Nierzadko na tym polu pojawiają się różnice w interpretacji obu uczelni np. czy student, który już jest studentem regularnym obydwu uczelni może być traktowany jako student wymiany i otrzymywać finansowanie z programu Erasmus+.

Wyzwania logistyczne

- mobilność studentów: organizacja wyjazdów studentów, zapewnienie im zakwaterowania, wsparcia w adaptacji do nowego środowiska oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów, to duże wyzwanie logistyczne. Nierzadko, studenci, aby otrzymać dyplom np. francuskiej uczelni muszą wyjechać na mobilność na pierwszym i drugim stopniu studiów co wiąże się z faktem, że muszą być odpowiednio dojrzały, wytrwali i posiadać umiejętność podejmowania długofalowych decyzji np.: w kontekście planowanego wyboru programu studiów na studia II stopnia;

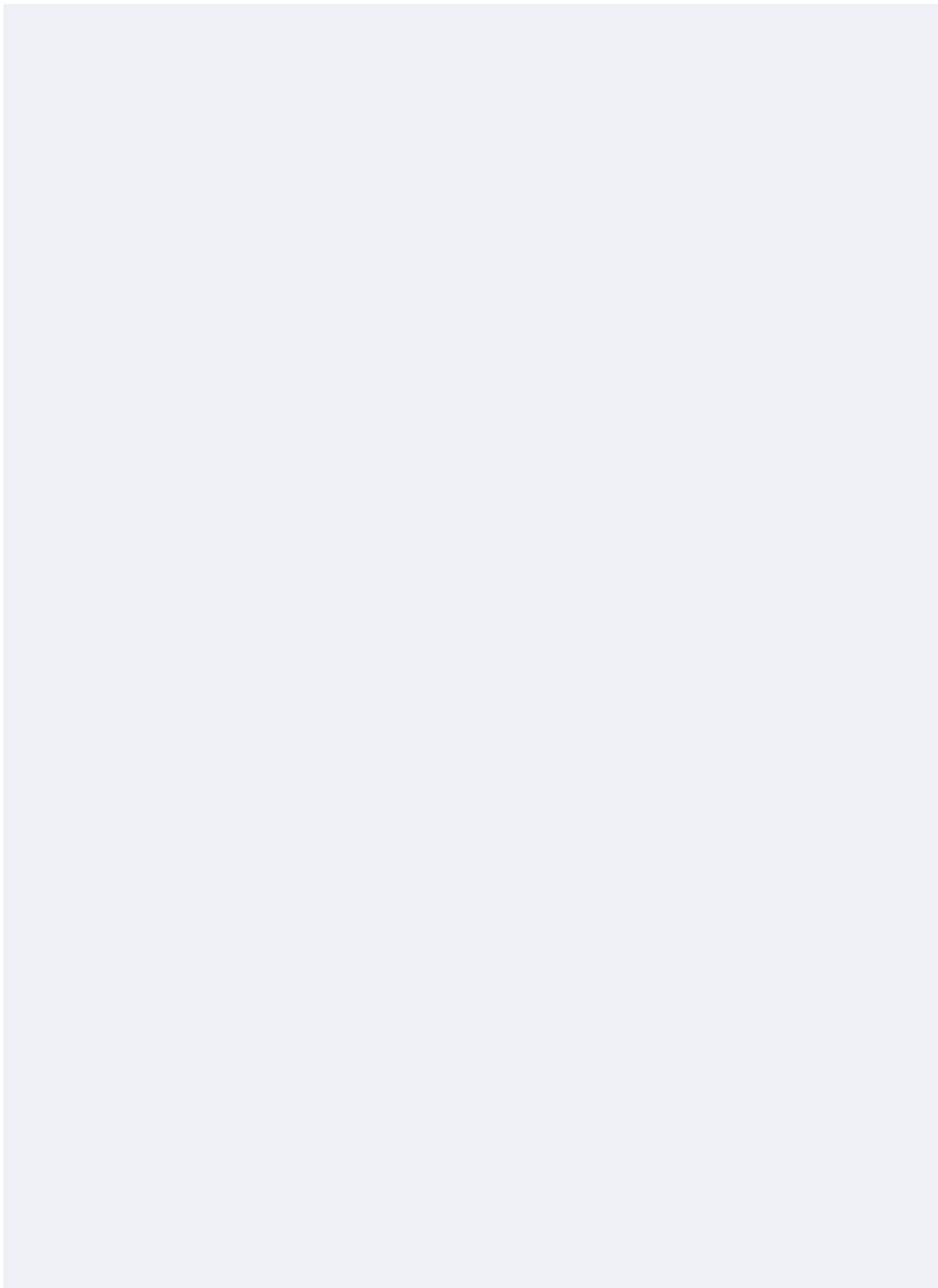
- komunikacja: utrzymanie sprawnej komunikacji między uczelniami, studentami, a czasem również ich rodzinami, wymaga odpowiednich narzędzi, procedur, a przede wszystkim wysokich zdolności komunikacyjnych zaangażowanych osób;
- różnice kulturowe: studenci mogą napotkać trudności związane z adaptacją do nowego języka, kultury, zwyczajów czy systemu edukacji w zagranicznej uczelni. Różnice kulturowe są też wyzwaniem dla kadry akademickiej i administracyjnej.

Wyzwania prawne

- różnice w przepisach: uczelnie muszą przestrzegać przepisów prawa obowiązujących w obu krajach, co może prowadzić do konfliktów i konieczności znalezienia kompromisów;
- ochrona danych osobowych: wymiana danych osobowych studentów musi odbywać się zgodnie z przepisami o ochronie danych obowiązującymi w obu krajach realizujących program o podwójnym dyplomie.

Realizacja umów o podwójnym dyplomie pomiędzy uczelniami zagranicznymi stanowi złożony proces, który wymaga uwzględnienia różnorodnych czynników. Kluczowe znaczenie ma ścisła współpraca pomiędzy instytucjami partnerskimi, a także zaangażowanie wykwalifikowanej kadry administracyjnej oraz akademickiej. Jednym z najważniejszych czynników gwarantujących sukces wydaje się być odpowiednia postawa otwartości i elastyczności u każdej ze stron oraz sprawna komunikacja i dobre relacje.

Skuteczne zarządzanie wyzwaniami związanymi z realizacją programów o podwójnym dyplomie może przynieść korzyści zarówno studentom, jak i uczelniom, przyczyniając się do rozwoju internacjonalizacji edukacji wyższej.

Podsumowanie

Udział w Projekcie ActiveD2 finansowanym ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej pozwolił Politechnice Łódzkiej na nawiązanie współpracy z partnerami z Hiszpanii i Francji. Ponadto, dzięki realizacji różnorodnych zadań uczelnia usprawniła pewne aspekty dotyczące umów, schematów wymiany studentów oraz procedur administracyjnych.

Przewodnik po dobrych praktykach w programach podwójnego dyplomu pozwolił na uporządkowanie i zebranie dobrych praktyk Politechniki Łódzkiej z zakresu programu podwójnego dyplomu, co z pewnością przyczyni się do jakościowego przygotowania, wdrażania i realizacji umów o podwójnym dyplomie i zachęci inne instytucje szkolnictwa wyższego do nawiązania z partnerami zagranicznymi współpracy prowadzącej do nadawania studentom podwójnych kwalifikacji.

